

3- رەتكى ورتالىقنىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جۈملىسىدەگى انگىمە ماچىلىسىنىڭ رۇخس ۋېرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيىك

چاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇعا قۇلشنىلىق

“خالقى بارىنن جوعارى قويۇ، ۇمىردى بارىنن جوعارى قويۇ” اتىنداي جاڭا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىدەتسە قارسى اتتانۇ ارناۋلى ئاقىرىپتىق كورمەسى ۇخىلدا اتىلدى

شىنجاڭنىڭ خۇبەيغا كومەكتەسىپ نىدەتكە قارسى اتتالغان بارىسى كورمەدە قايتادان كورسەتىلدى

گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇـ. رالدارى ەتىلشسى لي چۇنشيا 10 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ۇحاننان خابارلايدى. 10 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى “خالقتى بارىنن جوعاـ. رى قويۇ، ۇومىردى بارىننن جوعارى قويۇ” اتىنداعى جاڭا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىدەتسە قارسى اتتانۇ ارناۋلى ئاقىرىپتىق كورمەسى خۇبەيدىڭ ۇحاننىدا اشلىپ، شىنجاڭنىڭ خۇبەيغا كوـ. مەكتەسىپ نىدەتكە قارسى اتتاعان بارىسى كورمەدە قايتادان كورسەتلىپ، سول ۇير قىبان ـ كەسكى، مۇشكىل ۋاقىتتىق قىىنشـ. لىقتى بىرگە جەڭگەن نىدەتكە قارسى اتتانۇ بارىسى ەستەلىككە ىندى.

وسى رەتكى ارناۋلى ئاقىرىپتىق كورمە جىىنى 6 نەگىزگى ئاقىرىپتى مازمۇن ەتكەن كورمە رايونىنا ۇبولنىپ، 1100 پارـ. شادان استام سۇرەت، 1000نان استام ناقتى زات، 45 بەينە ەكران كورمەگە قويىلىپ، 33 كولەمدى كورنىس كورسەتىلدى. “ئوس ـ تۇستان كومەكتەسىپ، ۋاقىتتىق قىىنشىلقتى بىرگە جەڭمىز” اتىنداعى كورمە رايونى ادامدى قاتتى اسەرلەندىردەدى. جاڭا نىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىدەتى تۇىلـ. ھاننان كەيىن، نىدەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىنـ. دەۋدىڭ ەڭ قىىن ساتتەرىندە بۇكىل مەمـ.

لەكەتتىڭ جەر ـ جەرىندەگى مەدەۋ قوـ. سىندارى ۇنۇن قاتىپ كومەككە اتتانىپ، نىدەتكە قارسى اتتانۇدىڭ ەڭ كوركەم “سەنترلەس شەڭجەرىن” سالىدى، شىنجاڭ انه سولاردىڭ ارانىنداعى ماڭىزدى كۇش بولدى. ناقتى زاتتار كورمەسىندە، شىنجاڭنان خۇبەيغا كومەككە بارغان مەدەۋ اترەتىنىڭ اترەت بايراعى بىيىككە ۇلىنىپ، ەرەكشە كوز تارتىپ تۇر.



10 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى جاڭا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىدەتسە قارسى اتتانۇ ارناۋلى ئاقىرىپتىق كورمەسىندە كورەرمەندەر شىنجاڭنان خۇبەيغا كومەككە بارغان مەدەۋ اترەتىنىڭ اترەت بايراعى مەن مەدەۋ اترەتى مۇشەلەرىنىڭ ەسىمىدەرى جىپىرلاتا جانىلـ. ھان قورعانۇ كىمىدەرىن كورۇدە. □ سۇرەتتى گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ەتىلشسى جوۇ پىڭ تۇسىرگەن

شىسى 161 ـ تۋانى سوغى جىلدارى “تۇنىق سۇ، جاسىل ئاۋدى” باعالى بايلىققا اينالدىرۇ جاعىندا ەتىمدى زىـ. دەنىستەر جاسادى ەرى ناقتى ونىمدـ. لىككە قول جەتكىزىپ، بۇكىل شىنجاڭنىڭ جەر ـ جەرىنىڭ باعالى بايلىق ۇستانىمىن امالياتتا ايگىلەۋىنە ۇلكى كورسەتتى.

بۇدان سىرت، تەكەس اۋدانى، قابا اۋدانى مەملەكەتنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنـ. يەت قۇرىلىسنا ۇلكى كورسەتەتىن قالا، اۋداندار قاتارنا ەنگىزىلدى. ەكى جەر “ەكولوگيا ارقلى اۋداندى ەڭسەلەندىرۇ”

(باسى 1 ـ بەتتە)

يىىل جىل باسانن بەرى،

رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى ىنتەرنەتتىك تۇعىردىڭ ساتۋداى رولىنا ياسا ەمان بەرىپ، كەدەي وڭىرلەردەگى اۋىل شارۋاشلىعى قوسىمشا ونىمدەرىن ساتۇ تۇعىرى، اۋدان دارەجەلى ەلەكتروندى ساۋدا ەلەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ ورتالىعى سىياقتى ساتۇ ارىنالارىن بەلسەنە كەڭەيتىپ، قۇرىپ، تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ايسىڭ ەساتى ورستەتلىۋىنە بەرىك نەگىز قالادى.

9 ـ ايدىڭ سوغىنا دەيىن، شىنجاڭداى كەدەي وڭىرلەردەگى 229 قامداۋشى ساۋداگەر كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ 832 ـ تۇعىرىنا ماسكىلارىن لىپ تاستاعان ەساتن تۇسىرـ. گەن سۇرەتتەر تولاسسىز كورسەتىلىپ جاتىر، شىنجاڭنان خۇبەيغا كومەككە بارغان مەدەۋ اترەتىندەگى 509 اترەت مۇشەسى (بېڭتۇاندى قامىتىدى) تۇگەلدەي سولاردىڭ ارانىندا تۇر، تارىخ وسىناۋ قـ. ھارمانداردىڭ بەت الپەتىن ماڭگى ۇمىتپـ. دى، ولار جاڭا داۋىردەگى ەڭ سۇيىكتى ادامدارىمىز.

كورمەنى تاماشالاشاۋعا كەلگەن كوـ.

رەرمەندەردىڭ سول شاقىتارداعى قاباعات قىىن نىدەتكە قارسى اتتانۇ بارىسىن كورىپ تەبىرەنەگەنى جوق، ولار بۇكىل ەلدىڭ ۇير نپەتپەن نىتىماقتاسقان ۇلى كۇشنىە ۇسۇيندى. بۇكىل مەملەكەتتىڭ

جەر ـ جەرىننن خۇبەيغا كومەككە بارغان مەدەۋ اترەتى مۇشەلەرىنىڭ اق حالاتتى ساۋىت ەتىپ نىدەتكە قارسى اتتاعان كەـ. يىپكەرلىك مۇسىندەرىنىڭ الدىندا، ۇحان قالاسىنىڭ تۇرىعىنى ياۋ جۇنشىان ۇزاق قاراپ تۇردى، “مەن شىنجاڭغا بارعانـ. مىن، وتە استان، ۇىراق تونەنشە كوركەم ەدى. نىدەتكە قارسى اتتاعان كەزەدە، شىنجاڭ مەدەۋ اترەتى استان ات وكسـ. تىپ كەلدى، مۇنداي باۋىرمالدىقتى ۇبىز ماڭگى جۇرەگىمىزدە ساقتايمىز” ـ دەدى ىاۋ جۇنشىان جانارى جاسقا تولىپ.

تانىستىرۇ جىنالىسى اۋىل شارۋاشلىعىن دامىتۇ بانكەسى شىنجاڭ بولىمىشە بانكەسىنىڭ وركانىندا وتكىزىلدى، وڭىۋستىك شىنجاڭداى كەدەي وڭىرلەردەن اكەلىنگەن 180 تۇردەگى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ەرەكشە ونىمدەرى قىزمەتكەرلەردىڭ تاڭداۋىنا قويىلدى، سول كۇنگى ساۋدا سوماسى 30 مىڭ يۇانعا تايادى.

رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى ۇكىمەت جەتەكتەنۇ، قوعام ات سالىسۇ، ۇزارا پايدا جەتكىزىپ، بىرگە يگىلىككە كەنەلۇ پرىنسىپىنە تاباندى بولىپ، ۇندىرۇ مەن ساتۇدى ەتۇيىلىستىرۇ، ساتۇ ارانىسن كەڭەيتۇ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە سۇيەمەلدەۋگە پايدا جەتكىزۇ مەھانىزمىن كەمەلدەندىرۇ سىياقتى شارالاردى كۇشەيتۇ ارقلى قوعامداى ەر سالانى تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە ات سالىسۇعا جۇمىلدىردى. بۇكىل رايون تۇيىنىدەردە كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدەن ۇلكى كورسەتۇدىڭ جەتەكتەنۇ رولى ارقلى ەر دارەجەلى وركاندار مەن كاسپورىن، ەسورىن سىياقتىلاردى كەدەي وڭىرلەردىڭ 700 مىللىيون يۇاننان استام كەلەتىن اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىن تەكەلەي ساتىپ الۇعا جانە ساتىلۇىنا كومەكتەسۇگە جەتەكتەدى؛ ەكونوميكاسى قۋاتتى 33 اۋدان (قالا، رايون) كومەك قابىلدايتىن 27 اۋداننىڭ (قالا) 93 مىللىيون يۇان كەلەتىن اۋىل شارۋاشلىسى ونىمدەرىن تەكەلەي ساتىپ الدى جانە ساتۇىنا كومەكتەستى.

ەر قايسى ايماق، وبلىسى، قالالاردىڭ ساۋدا ـ نەدىركاسپىشلەر بىرلەستىگى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىن ساتىپ الۇ قىمىلىن بەلسەنە وردىستەتتى. خالقتىق كاسپورىنندار مولشەرەمن 431 مىللىيون يۇان كەلەتىن اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىن تەكەلەي ساتىپ الدى نەمەسە ساتىلۇىنا كومەكتەستى، بۇكىل رايوندىق 70 قوعامدىق ۇيىمدى 934 مىللىيون يۇان قارجى قوسۇعا باستادى جانە وعان جۇمىلدىردى، جىلۇعا اتاعان زاتتىق ماتەرىيالداردىڭ قۇنى 60 مىللىيون 610 مىڭ يۇان، تۇتىنۇ ارقلى سۇيەمەلدەۋگە تەكەلەي قاتنامسۇ قۇنى 8 مىللىيون يۇاننان استى.

وڭتايلى ساتتە العا ۇمىتلىپ، تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى لىگەرلەتۇدىڭ

دارەجەسىن ئاعى دا كوتەردى

تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ايسى قىمىلى اىپاقتالغانىمەن، تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارەكەتى ەلى دە دابىرالى ورستەتلىۋەدە.

اۋتونومىيالى رايوننىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭىسەسنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى بىلاي دەپ تانىستىردى: رايونىمىز كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىن بەلگىلەۋ قىزمەتىن ونان ارى لىگەرلىتەىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىن بەلگىلەۋ ەتارتىتىن جۇيەگە ەتۇسىرىپ، تىپاناقتاندىرىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرى كاسپورىنندارىن بەلگىلەۋ تولىمدىلىعى وتكەلىن، اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىنىڭ ساپا وتكەلىن جانە ازىق ـ تۇلىك

ھاۋىپسىزدىگى وتكەلىن قاتانڭ يىگەرىپ، اناعۇرلىم كوپ، اناعۇرلىم تاماشا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىنىڭ بۇكىل ەلدىڭ تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ جاسىل ارناسىنا كىرۋىنە مۇمكىندىك جاسادى. قازىرگە دەيىن رايونىمىز جىىنى 1641 كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىن، 392 كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە جەتەكتەنۇ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە پايدا جەتكىزۇ كاسپورىنن بەلگىلەپ، 12 ايماق، وبلىسى، قالاغا، 78 اۋدان، قالا، رايونعا ساىىپ، تاۋار قۇنى 16 مىللىيارد 753 مىللىيون يۇانعا جەتتى.

كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى سورەسىن، ارناۋلى ساراين، ارناۋلى اۋماعىن قۇرۇ جەدەلدەتلىدى. بۇكىل رايونداى 1 ـ توپتاعى سىناق تۇيىندەرىنە 2000ننان استام كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى سورەسىن قويدى، ەڭ الدىمەن، ۇرىمجى قالاسى، سانجى قالاسىندا سىناق ەتۇيىنى سىكە قوسىلدى، قازىر 124 تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى سورەسى ورناتىلىپ بولدى. شىنجاڭنىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ تۇعىرىنىڭ باسىمدىغىن ساۋلەلەندىرىپ، شىنجاڭغا كومەكتەسەتىن ولكە، قالالاردىڭ شىنجاڭنىڭ تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى ساراين ساۋىىنا نىدەنس جاساپ، 1 ـ توپتا سىناق تۇيىنىدە 28 سالىندى، قازىر 70 كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى ساراينى (دارەجەسىن جوعارىلاتۇ، جاقسارتۇ، كادەگە جاراتۇدى قامىتىدى) ورناتىلدى جانە سىكە قوسىلدى. جەر ـ جەر ۇس جۇزىندىكىپەن ۇشتاستىرىپ، اۋىل شارۋاشلىسى ۇندىرىس قۇۇرال ـ جابدىقتارى بازارى، اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرى ساۋدا بازارى، ساۋدا ساراىى جانە ەرەن بازار سىياقتىلاردا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىن ساتۇ ارناۋلى اۋماعى، جايمە ورنى سىياقتىلاردى بەلگىلەپ، 1 ـ توپتا 500 سىناق ەتۇيىنن سالىدى، قازىر 354 تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى اۋماعى سالىنىپ بولدى.

الداعى جەردە، رايونىمىز تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى كەدەي وڭىرلەردىڭ اۋىل شارۋاشلىعى قوسىمشا ونىمدەرىن ۇندىرۇ، ساتۇمەن ەتۇيىلىستىرۇدىڭ، ساتۇ ارانىسن كەڭەيتۇدىڭ، كەدەي وڭىرلەردەگى كاسىپ سالالارىنىڭ داۋمۇن جەبەۋدىڭ، كەدەي بۇقارانىڭ كىرىسىن ارتتىرۇدىڭ ماڭىزدى شاراسى ەتىپ، “كەدەيلەردى جەتەكتەنۇدى” وزەك ەتىپ، دالە ـ ەال تالاپتارعا، بىرگە دامۇعا جانە كەدەي بۇقارانىڭ ات سالىسۇىنا تاباندى بولىپ، كەدەي بۇقارا مەن ساتىپ الۇ تۇلعاسى ارانىنداعى مۇددە بايلانىسىن ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، “ەال جەتەكتەيتىن”، “ورنقتى جەتەكتەيتىن” تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، كەدەيلەردى جەتەكتەنۇ، كەدەيلىكتى ازايىتۇ مەھانىزمىن ورناتىپ، تۇتىنۇ ارقلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ ساپاسىن جاپپاي جوعارىلاتادى.